

**UCHWAŁA NR XXIII/134/2016
RADY GMINY KOTLIN**

z dnia 27 września 2016r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2017 -2019**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U.2016r. poz.446) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U.2016r. poz.575) Rada Gminy Kotlin uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kotlin w latach 2017 - 2019 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kotlin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Tomasz Kosiński

U Z A S A D N I E N I E

**do UCHWAŁY Nr XXIII/ 134 /2016
RADY GMINY KOTLIN
z dnia 27 września 2016r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2017 – 2019**

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy.

Gminne programy wspierania rodziny zgodnie z art. 179 w/w ustawy uchwala rada gminy.

Z tych względów podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Załącznik
do uchwały Nr XXIII/134/2016
Rady Gminy Kotlin
z dnia 27 września 2016r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE KOTLIN W LATACH 2017 - 2019

I. WPROWADZENIE

Rodzina to: „podstawowy, uniwersalny typ grupy społecznej, którego obecność stwierdzono we wszystkich znanych typach społeczeństw. Członków tego rodzaju grupy łączą związki pokrewieństwa, adopcji (forma pokrewieństwa fikcyjnego) bądź małżeństwa (niekiedy także powinowactwa)” (za: Popularna Encyklopedia Powszechna). Stanowi ona dla dziecka najlepsze - naturalne środowisko, w którym otoczone winno być opieką i mieć możliwość zaspokajania swoich potrzeb. Rodzina w sposób indywidualny i nieświadomy wywiera wpływ na dziecko przekazując mu system wartości, tradycje, jednocześnie kształtując jego postępowanie i aktywność na całe życie.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie na pierwszy plan wysuwane jest dobro i szczęście dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzy o otaczającym je świecie, panujących stosunkach międzyludzkich, uczy się wyrażać swoje uczucia takie jak: lęk, obawa, zadowolenie, gniew, a także wartościowania tego co dobre a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Z tego powodu bardzo ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Współczesna rodzina narażona jest na wpływ wielu negatywnych oddziaływań zewnętrznych, będących przyczyną wielu problemów. Jedną z ważniejszych przyczyn występowania problemów jest pogorszenie sytuacji ekonomicznej głównie w wyniku bezrobocia, niskich wynagrodzeń, wzrostu kosztów utrzymania i kształcenia. Czynniki te w destrukcyjny sposób wpływają na rozwój rodziny a w konsekwencji na rozwój dzieci. W ostatnich latach obserwujemy zwiększenie liczby rodzin niepełnych, związków nieformalnych czy rodzin zrekonstruowanych oraz wzrost liczby rozwodów. Niestety nie wszystkie rodziny realizują prawidłowo swoje funkcje, w związku z czym dzieci nie zawsze mogą się w nich prawidłowo rozwijać i być szczęśliwe. Problemy występujące w rodzinach dysfunkcyjnych zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka oraz jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na uwadze fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla rozwoju dziecka należy zadbać o to by dziecko jak najdłużej w niej pozostało.

Organizując jakąkolwiek formę pomocy na rzecz rodziny należy jednocześnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej w rozwoju dziecka. Pomoc winna być tak pomyślana by wspierając rodzinę móc przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Dlatego też głównym-podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, w których dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie jest równoznaczne z rozwiązaniem problemu rodziny. Ważne jest wówczas podjęcie działań motywujących rodziców do zmian, a także praca mająca na celu stworzenie warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu. Jednak nie należy zastępować i wyręczać rodziny w wypełnianiu jej roli a wspierać i pomagać – by przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Trzeba budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Ważne jest więc, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny. Bardzo ważne jest, aby działania te były skoordynowane, gdyż często występujące problemy wymagają interdyscyplinarnych działań i rozwiązań.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U.2016.575) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej na jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Głównym celem tej

ustawy jest pomoc rodzinom, które mają problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz reforma systemu opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 utworzony został w celu realizacji tego obowiązku). Opracowanie i realizacja programu należy do zadań własnych Gminy. (art. 176 pkt1 w/w ustawy).

II. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki mają realizować we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, organizacjami społecznymi a także z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Podział kompetencji (działań i zadań) pomiędzy samorządami:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka – wspieranie rodziny	Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Adopcja.	
- asystent rodziny - placówki wsparcia dziennego - rodziny wspierające - inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny - rodziny wspierające	- rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka - placówki opiekuńczo-wychowawcze - usamodzielnienie - organizator rodzinnej pieczy zastępczej(koordinator)	- Ośrodek adopcyjny - Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna - Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Jednym z nowszych rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny to nowy zawód dla którego wyznaczono określone zadania. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym. Jego działania mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny – temu ma służyć indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

III. PODSTAWA PRAWNA

Zadania w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej są realizowane na zasadach określonych i w powiązaniu z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016.575),

- ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U.2016.930 ze zm.),
- ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U.2016.487 ze zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015r. 1390).

IV. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Kotlin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo oraz do rodzin, których dzieci są już umieszczone w pieczy zastępczej – chętnych do współpracy z pracownikami służb społecznych na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z wychowaniem, opieką oraz skuteczną ochroną dzieci; stwarzanie warunków do pozostania dziecka w rodzinie naturalnej lub jego powrotu do rodziny, zapobieganie sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących; działania profilaktyczne w środowisku lokalnym w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Tworzenie warunków, które pozwolą na realizowanie wspólnej polityki na rzecz wspierania i wzmacniania rodziny.

1. Cele Szczegółowe Programu:

- pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej,
 - wsparcie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
 - wsparcie materialne dla rodzin ubogich z dziećmi (pomoc materialna i rzeczowa, dożywianie wszystkich wymagających tego dzieci, monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych),
 - zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie,
 - zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie tych już istniejących:
- = monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem a także niewydolnych wychowawczo z różnorodnymi problemami (przemoc, choroba, uzależnienia),
 - = motywowanie rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych do podjęcia terapii oraz monitorowanie tej terapii,
 - = zapewnienie dostępności poradnictwa i konsultacji,
 - = informowanie o miejscach i możliwych formach pomocy,
 - = organizowanie wypoczynku dla dzieci,
 - = zapewnienie opieki asystenta dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - = podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez szereg działań (warsztaty, szkolenia, konsultacje, poradnictwo),

- partycypacja w kosztach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej (zadanie własne gminy).
- W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:
- = 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - = 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - = 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VI. SPOSÓB REALIZACJI CELÓW :

- systematyczna współpraca instytucji i podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka (m.in. wymiana doświadczeń, informacji itd.),
- wspieranie interdyscyplinarne rodziny w przewyżnianiu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- poradnictwo specjalistyczne,
- zatrudnienie asystenta rodziny,
- pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin,
- edukacja środowisk niewydolnych wychowawczo,
- podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec sytuacji dzieci,
- zatrudnianie asystentów rodziny w rodzinach przeżywających trudności,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w obszarze wspierania rodziny(m.in.: szkolenia),
- upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo (ogłoszenia, strony internetowe, itp.)
- praca socjalna z rodzinami mająca na celu wzmocnienie rodzin lub uzyskanie przez te rodziny zdolności prawidłowego funkcjonowania,
- partycypacja w kosztach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych,
- monitorowanie prowadzonych działań, które pozwolą na systematyczną ocenę efektów,

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie w ścisłej współpracy z:

- Zespołem Interdyscyplinarnym w Kotlinie,
- Urzędem Gminy w Kotlinie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym dla uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin oraz dla ofiar przemocy w rodzinie,

- Szkołami i Przedszkolami z terenu gminy,
- Służbą zdrowia,
- Policją.

W celu realizacji Programu niezbędna jest współpraca oraz wsparcie takich instytucji i organizacji jak:

- Sąd i kuratorzy sądowi,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jarocinie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- organizacje pozarządowe.

VIII. OCZEKIWANE EFEKTY PROGRAMU

- zmniejszenie liczby dzieci objętych pieczęcią zastępczą,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do rodziny,
- zmiana postaw społecznych poprzez zwiększenie wrażliwości wobec sytuacji dziecka w rodzinie,
- wzrost poczucia sprawczości członków rodzin,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla rodzin niewydolnych wychowawczo,
- zwiększenie skuteczności oddziaływania na rodziny niewydolne wychowawczo,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci w rodzinach problemowych,
- nabycie umiejętności odpowiednich zachowań przez rodziny dotknięte bądź zagrożone niekorzystnymi zjawiskami,
- podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej.

IX. FINANSOWANIE

Wspieranie rodziny jest zadaniem gminy na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dlatego głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą środki finansowe z budżetu Gminy Kotlin, ale także budżet Państwa (konkursy, programy) i inne fundusze zewnętrzne (organizacje pozarządowe).

X. UWAGI KOŃCOWE

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2020 jest stworzenie optymalnych warunków do opieki i wychowania dzieci w rodzinie naturalnej. By to się udało niezbędna jest współpraca instytucji, placówek oraz różnych organizacji wspierających rodzinę w sytuacji kryzysu. Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy rodzin założenia płynące z ustawy mają szansę zostać zrealizowane.

Działania wynikające z realizacji Programu będą koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotlinie.

Monitoring Programu będzie przebiegał na bieżąco i polegał będzie na zebraniu i ocenie zebranych danych pod kątem realizacji wyznaczonych celów.

W terminie do 31 marca każdego roku Ośrodek sporządzi sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań.